

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

R A P O R T

privind creanțele României la 31 decembrie 2018 provenite din activitatea de export, cooperare economică internațională și alte acțiuni externe, derulate înainte de 31 decembrie 1989

I. La data de 31 decembrie 2018, creanțele României provenite din operațiunile de export, cooperare economică internațională și alte acțiuni externe, derulate înainte de 31 decembrie 1989 erau de **716.199.303,61 dolari SUA** pe relația devize convertibile și de **1.522.725.577,78 ruble transferabile** pe relația ruble transferabile și alte sume în diverse valute.

Acțiunile în urma cărora au rezultat sumele menționate s-au desfășurat în baza unor acorduri comerciale și guvernamentale de credit pe termen mediu și lung, încheiate de statul român cu alte state, în principal din Africa, Asia și America Latină înainte de 31 decembrie 1989.

Din suma totală de **716,2 milioane dolari SUA** pe relația devize convertibile:

- **474,9 milioane dolari SUA (66,30%)** reprezintă **creanțe soluționate și reglementate** prin semnarea unor acorduri la nivel guvernamental, aprobate prin Hotărâri ale Guvernului și **care se află în diferite stadii de încasare** (Irak, R.D. Congo, R.P.D. Coreeană, Guineea, Mozambic);

- **241,3 milioane USD (33,70%)** reprezintă **creanțe care nu au fost soluționate** până în prezent (Sudan, Libia, Nigeria, R. Centrafricană, Somalia și Tanzania).

În perioada ianuarie – decembrie 2018 s-au încasat în contul creanțelor României 60 milioane **dolari SUA**.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 29/1994, cu modificările ulterioare, Guvernul este autorizat să aprobe negocierea în vederea recuperării creanțelor provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, derulată înainte de 31 decembrie 1989. Guvernul prezintă, spre informare Parlamentului, semestrial, situația creanțelor externe ale României.

Procesul de reglementare este influențat de următoarele cauze obiective:

a. pe relația devize convertibile

- dificultățile majore de ordin economic, financiar și valutar cu care se confruntă unele țări africane, ale căror debite către România însumează 183,2 milioane dolari SUA (75,92% din totalul creanțelor nereglementate în prezent), calificate ca eligibile pentru a primi asistență conform inițiativei HIPC (țări cu grad înalt de îndatorare, cele mai sărace din lume): Sudan, R. Centrafricană, Somalia, Tanzania;

- apartenența unor țări debitoare, care fac parte deja din programul HIPC, la categoriile de "țări afectate de conflicte" și "țări post conflicte", care urmează să primească sprijin financiar suplimentar din partea organismelor internaționale: R. Centrafricană, Somalia, Sudan.

b. pe relația ruble transferabile

- refuzul categoric al autorităților cubaneze, țară care deține 100% din creanțele României în ruble transferabile, de a accepta începerea negocierilor pentru convenirea coeficientului de conversie rublă transferabilă/dolar SUA și pentru stabilirea unor modalități de rambursare a obligațiilor sale valutare.

II. SITUAȚIA¹

la 31 decembrie 2018 a creanțelor externe rezultate din activitatea de export și alte acțiuni externe derulate înainte de 31 decembrie 1989

Nr.crt.	Țara debitoare	Suma de recuperat
A. ÎN DOLARI SUA		
1	IRAK ²	461.574.614,60
2	SUDAN	169.858.286,14
4	MOZAMBIC ³	10.358.305,82
5	LIBIA	45.568.327,63
6	Republica GUINEEA	2.305.526,88
7	Republica CENTRAFRICANĂ	10.686.204,05
8	NIGERIA	12.587.000,00
9	SOMALIA	2.526.759,43
10	TANZANIA	99.000,00
11	ZAIR(R.D. CONGO) ⁴	88.326,45
12	R.P.D.COREEANĂ ⁵	546.952,61
TOTAL		716.199.303,61
B. ÎN RUBLE TRANSFERABILE		
1	R.CUBA ⁶	1.522.725.577,78
TOTAL		1.522.725.577,78

C. ALTE VALUTE

- a. Sudan - 881.325,47 lire sterline
- b. Libia - 22.930.147,992 dinari libieni (evidențe MFP)
- c. Guineea - 160.000 franci francezi = 24.391,84 euro (evidențe MFP)

¹Conform evidențelor Băncii Comerciale Române S.A. (exclusiv datele referitoare la Libia, Guineea, R. Centrafricană, Nigeria și Tanzania). Sunt incluse dobânzile calculate conform ultimelor acorduri de reeșalonare a rambursării datoriei către România încheiate cu țările debitoare;

² Sumă ce urmează a fi încasată de statul român în perioada 01.01.2009 - 01.03.2028, conform Acordului încheiat între Guvernul României și R. Irak la 18 august 2005;

³ Rambursarea va avea loc în 23 de ani, cu 6 ani perioadă de grație, în tranșe semestriale egale și successive, cu aplicarea unei dobânzi Libor la 6 luni, începând de la data intrării în vigoare a Acordului (10 iulie 2008), inclusiv în perioada de grație;

⁴ Sumă ce urma a fi încasată de statul român eșalonat până la data de 12.10.2011, conform Acordului încheiat între Guvernul României și Guvernul R.D. Congo;

⁵ Conform Acordului guvernamental semnat la 20 septembrie 2002, suma reprezentând datoria statului debitor a fost convertită din ruble transferabile în 546.952,61 dolari SUA;

⁶ Inclusiv creditele aferente obiectivului Las Camariocas acordate după 31.12.1989 în sumă de 28.215.198,56 ruble transferabile.

III. Luând în considerare stadiul negocierilor și posibilitățile de recuperare a drepturilor valutare ale statului român în etapa imediat următoare, țările debitoare României pot fi clasificate astfel:

Nr.crt.	Țara debitoare	Suma de reglementat/recuperat
A. ÎN DOLARI SUA		
a. țări debitoare ale căror datorii au fost reglementate prin Hotărâre a Guvernului/Lege și sunt în curs de derulare		
1	R.P.D.COREEANĂ	546.952,61
2	IRAK	461.574.614,60
3	ZAIR (R.D. CONGO)	88.326,45
4	R. GUINEEA	2.305.526,88
5	R. MOZAMBIC	10.358.305,82
Total a		474.873.726,36
b. țări debitoare ale căror datorii nu au fost încă negociate în vederea reglementării		
1	SUDAN	169.858.286,14
2	LIBIA	45.568.327,63
3	NIGERIA	12.587.000,00
4	R. CENTRAFRICANĂ	10.686.204,05
5	SOMALIA	2.526.759,43
6	TANZANIA	99.000,00
Total b		241.325.577,25
TOTAL a-b		716.199.303,61
B. ÎN RUBLE TRANSFERABILE		
a. țări debitoare ale căror datorii nu au fost încă negociate în vederea reglementării		
1	R.CUBA	1.522.725.577,78
TOTAL		1.522.725.577,78

C. ALTE VALUTE

1. Sudan - 881.325,47 lire sterline
2. Libia - 22.930.147,992 dinari libieni
3. Guineea - 160.000 franci francezi = 24.391,84 euro

Pe relația devize convertibile se constată că au rămas de negociat drepturi valutare ale statului român care reprezintă 33,70% din totalul creanțelor.

IV. Program de măsuri pentru semestrul I 2019

a. Irak

Sumele datorate de Irak statului român, rezultate din activitatea de comerț exterior și alte activități externe derulate înainte de 31.12.1989, au fost reglementate prin *Hotărârea Guvernului nr. 260/22.02.2006 pentru aprobarea Acordului bilateral între Guvernul României, acționând prin Ministerul Finanțelor Publice, și Republica Irak, acționând prin Ministerul Finanțelor, semnat la Amman la 18 august 2005.*

Ca urmare, statul român va încasa, în perioada 01.01.2009 - 31.03.2028, suma de 977,1 milioane dolari SUA, având în vedere că Republica Irak beneficiază de toate cele trei etape de reducere a datoriei externe, în cuantum total de 80%, conform Minutei de înțelegere semnată în noiembrie 2004 cu statele creditoare membre ale Clubului de la Paris; ultima etapă de reducere a datoriei de 20% a fost condiționată de îndeplinirea de către statul irakian a prevederilor Aranjamentului Stand-By încheiat de Irak cu Fondul Monetar Internațional, etapă realizată de autoritățile irakiene la data de 17 decembrie 2008.

Până la această dată, în baza Acordului bilateral, a fost încasată suma de 515,5 milioane dolari SUA reprezentând primele douăzeci și unu de tranșe din dobânda datorată de partea irakiană și cincisprezece rate de capital.

Situația internă din Republica Irak: În pofida eliberării teritoriului de sub ocupația grupării teroriste ISIL/Daesh, situația din Republica Irak a rămas, pe parcursul anului 2018, caracterizată de instabilitate, sub aspect politic, economic și securitar.

Rezultatele alegerilor generale din 12 mai 2018 au fost contestate pe plan intern, ca urmare a unor sesizări privind eventuale nereguli electorale. În acest context, la 28 mai 2018, pe fondul acuzațiilor de fraudă, fals și nereguli în procesul electoral din 12 mai 2018, Parlamentul Republicii Irak a aprobat, în ședință extraordinară, un proiect de lege care a prevăzut, inter alia, renumărarea manuală a 10% din voturile exprimate în fiecare regiune și renumărarea manuală a voturilor din întreaga țară, în eventualitatea în care, după încheierea primei etape se constată nereguli pentru un sfert dintre voturi. Încheierea procesului de renumărare manuală a voturilor și validarea rezultatelor alegerilor din 12 mai 2018 a avut loc la 10 august 2018.

În acest context, la 3 septembrie 2018, Parlamentului Republicii Irak a avut prima sa întrunire, care a marcat deschiderea celui de al patrulea ciclu electoral după anul 2003 (*sesiunea a fost suspendată, inițial pentru o oră, și ulterior pentru a doua zi*). Noul premier irakian a fost investit la 24 octombrie 2018, alături de 14 miniștri din 22 ai noului executiv.

Sub aspect securitar, se menține un nivel ridicat de insecuritate, generat inclusiv de amenințarea pronunțată a structurilor latente după înfrângerea militară a ISIL/Daesh. Eforturile internaționale de combatere a Daesh se concentrează asupra graniței irakiano-siriene, unde a fost identificată o prezență a grupării teroriste. La 13 noiembrie 2018, Reprezentantul special al SG ONU pentru Irak (RSSG), Jan Kubis,

a prezentat ultimele două rapoarte trimestriale ale SG ONU. Astfel, s-a remarcat că, deși gruparea teroristă Daesh a fost înfrântă, aceasta a rămas activă în mai multe zone (provinciile Anbar și Ninewa).

Potrivit rapoartelor UNAMI, în luna decembrie 2018 au fost înregistrați în Irak, în rândul civililor, 32 de morți și 32 de răniți, ca rezultat al actelor de terorism, de violență sau al conflictelor armate.

Începând cu luna iulie 2018, în sudul Irakului (gubernoratul Basra), au avut loc manifestații de protest, pe fondul nemulțumirii populației față de lipsa accesului la apă potabilă și energie. Pe parcursul verii, gubernoratul Basra s-a menținut drept epicentrul protestelor, fiind înregistrat un nivel semnificativ al violențelor. Astfel, în luna septembrie 2018, Jan Kubis a condamnat ferm violențele dintre forțele de securitate și protestatarii din Basra care au culminat, în prima parte a lunii septembrie 2018, cu atacarea și incendierea unor clădiri publice. Conform declarației RSSG publicată de Misiunea ONU de Asistență pentru Irak (UNAMI) și preluată de mass-media locale, atacurile asupra clădirilor gubernoratului, partidelor politice și birourilor mass-media, spitalelor, instalațiilor de petrol și aeroportului, precum și incendierea clădirii Consulatului General al Iranului și a altor clădiri publice și private, nu au legătură cu cererile legitime ale poporului pentru servicii publice decente, locuri de muncă și diminuarea corupției. De asemenea, RSSG a făcut apel la autoritățile irakiene să asigure respectarea legii și ordinii publice, cu protejarea protestatarilor autentici, respectarea drepturilor cetățenilor la manifestații pașnice și să ia toate măsurile necesare pentru a proteja sediile diplomatice și consulare, precum și proprietatea publică și privată. Totodată, a subliniat că autoritățile trebuie să investigheze evenimentele, să identifice și să tragă la răspundere persoanele care s-au aflat în spatele actelor de violență.

Propunere - Se va urmări încasarea de la extern a tranșelor prevăzute conform Acordului bilateral între Guvernul României, acționând prin Ministerul Finanțelor Publice și Republica Irak, acționând prin Ministerul Finanțelor, semnat la Amman la 18 august 2005, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 260/22.02.2006.

b. Libia

Negocierile pentru reglementarea obligațiilor valutare datorate de Libia României, amânate în repetate rânduri după sesiunea Comitetului financiar mixt din anul 1997, s-au caracterizat, începând cu anul 2005, atât prin pozițiile divergente ale celor două părți, cât și prin nerespectarea de către partea libiană a unor documente bilaterale și a principiului de tratament comparabil în procesul de convenire a drepturilor și obligațiilor financiare reciproce.

Reglementarea creanțelor României din Libia a înregistrat practic o stagnare, cu toate că în perioada 2005-2008 au avut loc mai multe runde de negocieri, cele două părți nereușind să ajungă la nici un rezultat concret în această problemă datorită poziției rigide abordate de partea libiană.

Mai mult, la ultimele negocieri, partea libiană a revendicat unele pretenții nereale, care ar fi condus la diminuarea creanțelor statului român sau chiar la transformarea acestuia din creditor în debitor.

Singura propunere avansată de partea libiană, în urma insistențelor părții române, în luna martie 2010, prin intermediul Ambasadei României la Tripoli, a fost de reglementare a datoriei sale către România prin plata a 7 milioane dolari SUA, propunere respinsă de Comisia interdepartamentală constituită în baza Hotărârii Guvernului nr. 362/1994, în contextul în care majoritatea țărilor care și-au încasat creanțele pe Libia au obținut procente de recuperare superioare, iar Libia acorda ea însăși asistență financiară nerambursabilă.

În aceste condiții, Comisia a decis supunerea spre aprobarea Guvernului a propunerii de valorificare a atitudinii de deschidere a autorităților libiene, în sensul transmiterii disponibilității părții române pentru o abordare politică.

În acest sens, s-a propus organizarea unei noi runde de negocieri a Comitetului mixt financiar româno-libian, ținta propusă fiind obținerea unui procent superior de recuperare, comparabil cu modul de reglementare al altor țări creditoare și cu posibilitățile financiare ale Libiei.

Datorită desfășurării evenimentelor interne din Libia această propunere nu s-a mai concretizat.

Problema datoriei Libiei față de România a fost abordată și de ministrul afacerilor externe cu șeful diplomației libiene cu ocazia Summit-ului UE – Africa desfășurat la sfârșitul lunii noiembrie 2010 la Tripoli, care a subliniat dorința părții române ca ea să-și găsească o soluție rapidă.

Dialogul politico-diplomatic al României cu Libia a cunoscut o fază de stagnare în ultimii ani, fiind revigorat în cursul anului 2018. Astfel, după o serie de întrevederi în marja unor reuniuni internaționale (AG ONU – 2011 și 2016), a avut loc, la 15 februarie 2018, vizita ministrului libian al afacerilor externe Mohamed Taher Siala la București și, la 18 aprilie 2018, vizita oficială la Tripoli a ministrului afacerilor externe român Teodor Meleșcanu. Tema creanțelor a făcut subiectul demersurilor diplomatice, fiind abordată inclusiv cu prilejul menționatei vizite a ministrului român de externe la Tripoli. Cu această ocazie, au fost primite asigurări privind deschiderea guvernului libian pentru reglementarea situației creanțelor Libiei față de România, la solicitarea părții române. De asemenea, partea libiană a propus organizarea unei reuniuni la nivel de experți pe această speță și a manifestat disponibilitate pentru plata unei prime tranșe în valoare de 5 milioane de euro, care nu a fost urmată de propuneri concrete de implementare din partea Ambasadei Libiei la București.

Ca urmare a dialogului politico-diplomatic româno-libian de la Tripoli, Ambasada Libiei la București a transmis, la 2 iulie 2018, o Notă Verbală prin care propunea organizarea celei de-a 6-a runde de consultări a Comitetului Financiar la București, în perioada 1-8 august 2018.

În cadrul unei întrevederi între reprezentanții MAE și doamna Marrem L.A. Sair, însărcinat cu afaceri a.i. al Ambasadei Libiei la București, reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe au sugerat ca Ambasada Libiei la București să comunice, în scris, poziția și soluțiile concrete avute în vedere pentru deplasarea

delegației de experți în România, astfel încât partea română să poată înțelege intențiile interlocutorilor și să pregătească o eventuală reacție înainte de reuniune. De asemenea, a arătat că organizarea unei astfel de reuniuni implică o pregătire internă temeinică, inclusiv în cadrul formatului de consultare oferit de Comisia Interdepartamentală coordonată de MFP, precum și aprobarea unui mandat de discuții cu partea libiană.

Au fost inițiate demersuri prin intermediul reprezentanțelor în teritoriu ale MAE în țările membre ale Clubului de la Paris și foste membre CAER prin care să se solicite autorităților competente informații privind soluțiile la care au ajuns aceste țări care au creanțe față de statul libian.

Situația internă din Libia: În urma schimbărilor politice intervenite pe plan intern în 2011, după căderea regimului condus de Muammar Gaddafi, în urma unei revolte populare, Consiliul Național de Tranziție, ca autoritate guvernamentală legitimă a Libiei, a numit un Guvern provizoriu care a organizat alegerile generale din iulie 2012.

Ca rezultat al primelor alegeri libere (7 iulie 2012), Congresul Național General a aprobat, la 31 octombrie 2012, noul executiv condus de primul ministru Ali Zeidan, care a fost demis de CNG la 11 martie 2014.

Cu toate acestea, diviziunile politice din Libia au condus la instaurarea a două Parlamente: unul la Tobrouk (Camera Reprezentanților/CR, rezultat în urma alegerilor legislative din 25 iunie 2014 și recunoscut de comunitatea internațională) și unul la Tripoli (Congresul Național General/CNG, auto-instalat în august 2014, compus parțial din deputați ai fostului CNG, al cărui mandat expirase după alegeri, la care s-au adăugat alți membri fără legitimitate în alegeri, nerecunoscut la nivel internațional) și a două guverne: unul la Al Bayda (numit de CR), condus de Abdulah al-Thani și unul la Tripoli (numit de CNG), condus de Khalifa al-Ghwell.

Negocierile politice inter-libiene, sub coordonarea Reprezentantului Special al SG ONU, Bernardino Leon, au debutat la 29 septembrie 2014, cu reuniunea de la Ghadames (Libia) – singura reuniune care a avut loc pe teritoriul libian.

Atât formatul negocierilor, cât și textul proiectului de acord pentru stabilizarea Libiei au suferit modificări substanțiale de la o etapă la alta, în funcție de presiunile exercitate de cele două tabere, Tripoli și Tobruk. Elementele principale ale proiectului de acord imaginat și negociat de Leon constau în formarea unui guvern de acord național, condus de un Consiliu Prezidențial; o Cameră legislativă (Camera Reprezentanților/Tobruk) și o Cameră consultativă (Consiliul de Stat, care să fie constituit din 120 de membri – 90 de membri ai parlamentului de la Tripoli, dintre cei aleși la scrutinul din 2012 și alți 30 de membri aleși din rândul personalităților marcante libiene). Deși, la 11 iulie 2015, o variantă a proiectului de acord a fost parafată, la Skhirat, Maroc, de către cvasi-totalitatea participanților la dialog, mai puțin delegația CNG, modificarea ulterioară a acestuia a condus la respingerea lui și de către parlamentul de la Tobrouk. La 8 octombrie 2015, ca urmare a redactării ultimei anexe (componenta Consiliului Prezidențial), SRSG Ghassan Salamé a anunțat încheierea oficială a negocierilor inter-libiene și finalizarea pachetului de documente ale acordului politic. La 17 decembrie 2015 a fost semnat Acordul Politic Libian (la Skhirat, Maroc), prin care se anunță formarea unui guvern de acord național, care va funcționa în calitate de singur guvern legitim al Libiei.

Cu toate acestea, schisma politică internă din Libia a continuat și pe parcursul anului 2016. Ca urmare a semnării Acordului de la Shikrat, Guvernul de Acord Național (GAN), condus de Fayez al-Sarraj, a intrat în funcțiune în 12 martie 2016. Astfel, deși pe teritoriul Libiei și pe scena politică internă continuă să își desfășoare activitatea Guvernul de la Al Bayda, condus de Abdullah al-Thani și executivul condus de Khalifa al-Ghwell, Guvernul de Acord Național condus de Fayez Mustafa Al-Saraj este în prezent, conform Acordului Politic Libian, singurul guvern legitim al Libiei și, prin urmare, singurul interlocutor al părții române. De asemenea, la nivelul puterii legislative, cele două Parlamente, respectiv CR (Tobruk) și CNG (Tripoli), continuă să își desfășoare activitatea și în prezent.

Situația de securitate în Libia a cunoscut o deteriorare crescândă în ultima perioadă pe întreg teritoriul țării, prin multiplicarea confruntărilor militare dintre grupările rivale majore, extinderea grupurilor teroriste atât ca număr, cât și ca arie de acțiune, precum și înmulțirea spectaculoasă a acțiunilor grupurilor de crimă organizată - crime, jafuri, răpiri în scopuri politice sau pentru răscumpărare, trafic de arme, droguri sau ființe umane.

În cadrul Conferinței Internaționale de la Paris pentru Libia (29 mai 2018), fracțiunile din Libia au ajuns la un compromis și s-au angajat pentru organizarea de alegeri legislative și prezidențiale la data de 10 decembrie 2018. La 8 noiembrie 2018, în cadrul Consiliului de securitate al ONU, RS SG ONU Ghassan Salamé a anunțat recalibrarea Planului de Acțiune libian, pe trei paliere: politic, de securitate și economic. Acest demers vine în condițiile în care a devenit evidentă imposibilitatea de a organiza alegerile legislative și prezidențiale în Libia, la 10 decembrie 2018, așa cum fusese prevăzut inițial.

În perioada 12-14 noiembrie 2018, la Palermo, a fost organizată o nouă Conferință Internațională pentru Libia în cadrul căreia participanții au susținut recalibrarea Planului de Acțiune și s-a convenit organizarea, la începutul anului 2019, a unei Conferințe Naționale în vederea pregătirii alegerilor legislative și prezidențiale din primăvara anului 2019. Recent, situația de securitate s-a agravat considerabil, în special în capitală și în împrejurimile acesteia, precum și în zona de sud a țării, cu implicații serioase și pe plan politic. Astfel, până în prezent nu au fost înregistrate progrese palpabile în discuțiile dintre RSSG ONU Ghassan Salamé și actorii principali libieni pentru organizarea Conferinței Naționale. În ultimele declarații publice, reprezentantul ONU a evocat sfârșitul lunii martie 2019 ca dată probabilă pentru organizarea acestei Conferințe, deși nu există până în prezent informații cu privire la pregătirea acesteia. Și data organizării alegerilor a devenit incertă, autoritățile precizând că vor fi organizate "până la sfârșitul anului 2019".

Propunere – În funcție de propunerea de reglementare transmisă de partea libiană și de soluțiile găsite de alte țări, se va propune spre aprobare Guvernului României poziția părții române în cadrul consultărilor.

c. R.P.D. Coreeană

România urma să încaseze din R.P.D. Coreeană creanțe în valoare de **546.952,61 dolari SUA**, prin export de mărfuri coreene în perioada 2007-2011, în

baza Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Populare Democrate Coreene privind reglementarea datoriei Republicii Populare Democrate Coreene către România, semnat la București la 20 septembrie 2002.

Până în prezent, autoritățile nord coreene nu au respectat prevederile Acordului, deși partea română a abordat în mod constant problema datoriei coreene în cadrul mai multor consultări politico-diplomatice de la Phenian, prilej cu care a arătat că lichidarea acestei datorii ar putea crea oportunități pentru dezvoltarea relațiilor și schimburilor economice bilaterale pe termen mediu și lung.

Cu toate că la una dintre întâlnirile bilaterale din anul 2010, delegația nord coreeană a exprimat hotărârea autorităților de a plăti datoria față de România și de a prezenta o listă de mărfuri coreene pentru export în contul acestei datorii, precum și o listă de proiecte concrete de cooperare economică, aceste intenții nu s-au materializat.

Ca urmare, partea română a continuat demersurile pe canale diplomatice pentru deblocarea situației și prezentarea listei de mărfuri coreene.

Deși se convenise de către cele două părți organizarea în anul 2013 a unei întâlniri la nivel de experți din ministerele abilitate pentru soluționarea datoriei R.P.D. Coreeană față de România, partea nord coreeană a comunicat că va propune o nouă perioadă pentru desfășurarea întâlnirii.

Între Ministerele Afacerilor Externe ale celor două țări au avut loc consultări politico-diplomatice, la nivel de director și director general, la Phenian (februarie 2010, septembrie 2012 și august 2015) și la București (decembrie 2010, octombrie 2012), în contextul exercitării de către România a mandatului de Reprezentare Locală a Uniunii Europene în R.P.D. Coreeană. Schimburile comerciale cu R.P.D. Coreeană dintre cele două țări sunt extrem de reduse din cauza dificultăților cu care se confruntă economia nord-coreeană și a regimului de sancțiuni impus de ONU.

La ultimele consultări diplomatice în care a fost abordată și problema datoriei R.P.D. Coreene față de România, directorul Direcției Relații Externe din Ministerul Finanțelor nord-coreean și-a exprimat regretul față de neplata datoriei către România, dar a motivat că această situație a fost determinată de dificultățile din economia nord-coreeană, apărute ca urmare a inundațiilor și secetei din ultimii ani, precum și a sancțiunilor impuse de SUA împotriva Coreei de Nord. De asemenea, a promis că va transmite Ministerului Finanțelor Publice din România propunerea de a fi organizată o reuniune la nivel de experți pentru identificarea modalităților de rambursare a datoriei.

Situația internă din R.P.D. Coreeană: Economia R.P.D. Coreene se menține într-o stare de subdezvoltare, cu performanțe minime, marcate de politici de control centralizat și de austeritate. Evoluția este tributară opțiunii regimului de promovare a unei stări de izolare politică acută și de concentrare a principalele resurse în programe sofisticate în domeniul tehnologiilor militare (nuclear și de rachete). Tentativele minime de reformă au generat elemente incipiente și semi-legale de antreprenoriat privat, dar în majoritate capacitățile industriale se degradează în absența modernizării; dependența de evoluțiile sezoniere a agravat problemele sistemice din agricultura dominată de practicile colectiviste și defavorizată de calitatea deficitară a solului. Relațiile comerciale externe sunt

minime, restricționate atât de controlul impus de regim, cât și sub efectul sancțiunilor adoptate de ONU, UE și SUA.

R.P.D. Coreeană a înregistrat începând din anul 2010 o deteriorare a situației economico-financiare, confruntându-se și cu dezechilibre valutare majore, odată cu reforma monetară aplicată de guvernul comunist, care a condus la o inflație foarte mare, cu efecte tragice asupra nivelului de trai al populației. Organizațiile umanitare internaționale și Experții Programului Alimentar Mondial au atras atenția la sfârșitul anului 2011 că populația Coreei de Nord este lovită de foamete, existând premise să se repete situația din anii „90” când un număr de cca. 2 milioane de oameni au murit de inaniție. Această situație s-a agravat în urma inundațiilor devastatoare din cursul lunii iulie 2012.

Coreea de Nord se confruntă cu o profundă criză economică, în special în domeniul securității alimentare a populației, context în care beneficiază de asistență umanitară internațională. În ultima perioadă, din partea noului lider de la Pyongyang se constată o anumită preocupare pentru îmbunătățirea sistemului economic, sens în care acesta face vizite frecvente la unități de producție. Sunt încurajate investițiile străine în diferite sectoare ale economiei nord-coreene, dar investitorii străini manifestă rețineri din cauza stării de tensiune în relațiile inter-coreene, a sancțiunilor impuse de Consiliul de Securitate al ONU și a măsurilor restrictive aplicate de autoritățile de la Pyongyang în relațiile cu cetățenii străini.

Propunere – Partea română va continua demersurile oficiale prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe la nivelul autorităților nord-coreene în vederea organizării întâlnirii la nivel de experți pentru reglementarea datoriei nord-coreene față de România.

d. Sudan

Deși autoritățile române au întreprins în mod insistent demersuri pentru organizarea negocierilor de soluționare a drepturilor valutare ale statului român, inclusiv cu prilejul unor vizite oficiale de nivel înalt, autoritățile sudaneze au amânat în mod constant începerea negocierilor sau nu au manifestat nicio reacție la propunerile părții române.

Până în prezent, statul sudanez și-a exprimat oficial poziția de reglementare a datoriei sale externe la nivel global, pentru toți creditorii, sub auspiciile organismelor financiare internaționale, invocând prezența Sudanului pe lista celor mai îndatorate țări sărace și atitudinea unor țări, precum Cehia, de ștergere a datoriei.

În anul 2011, Sudanul s-a separat în Sudanul de Nord și Sudanul de Sud, iar oficialitățile au decis ca Nordul (Republica Sudan) să gestioneze datoria sa externă, iar Sudul să facă lobby pentru reducerea datoriilor. Au avut loc discuții la nivelul instituțiilor internaționale abilitate, dar nu s-a stabilit nimic până în prezent.

Sudanul de Sud are, însă, alte priorități, deoarece se confruntă, încă din anul 2013, cu un război civil între guvern și rebeli. Ca urmare a situației conflictuale, intertribale, cu motivația politică a luptei pentru putere, au avut loc ciocniri armate care

au afectat grav situația de securitate din țară, numeroasele acordurile de încetare a focului nefiind respectate.

Cu ocazia reuniunii Clubului de la Paris, din iunie 2011, reprezentantul Fondului Monetar Internațional a menționat existența unui grup de lucru condus de FMI și BM, având ca obiectiv soluționarea problemei datoriei sudaneze în contextul actual, aflat încă în evoluție. România s-a înregistrat pe lista țărilor creditoare care au transmis solicitarea de plată a datoriei sudaneze.

Problema datoriei Sudanului către România a fost ridicată de partea română în octombrie 2016, cu prilejul vizitei la București a subsecretarului de stat din MAE sudanez, solicitând sprijinul autorităților sudaneze pentru clarificarea problemei, intervenție care a rămas fără urmări.

Cu ocazia consultărilor politice care au avut loc la Khartoum în luna februarie 2018, Ministerul Finanțelor Publice a considerat oportun ca în cadrul discuțiilor pe care partea română le va purta cu oficialitățile sudaneze să se transmită dorința părții române de începere a negocierilor pentru reglementarea datoriei Sudanului față de România, precum și să se înainteze părții sudaneze situația la zi a soldurilor conturilor din care provine datoria Sudanului față de România, respectiv copia scrisorii pe care Banca Comercială Română a transmis-o băncii corespondente în luna ianuarie 2018 și la care partea română încă nu a primit nicio reacție. În noiembrie 2018, la Khartoum, MAE a ridicat din nou această problemă cu prilejul consultărilor politico-diplomatice la nivel de director general/subsecretar de stat, punând la dispoziția delegației sudaneze prezentă la discuții o copie a scrisorii Băncii Comerciale Române. Discuția purtată a scos în evidență faptul că Ministerul Afacerilor Externe din Sudan nu avea în atenție acest subiect, considerând problema tranșată deja la nivel internațional, în sensul că, urmare divizării țării în Sudanul de Sud și Sudanul de Nord, s-a stabilit anularea datoriilor față de toți creditorii, ceea ce nu corespunde realității.

Propunere – În funcție de evoluțiile politice din Sudan și de cele internaționale privind datoria acestei țări, Ministerul Finanțelor Publice are în vedere să solicite la momentul oportun, prin canale diplomatice, reluarea în relațiile cu autoritățile sudaneze a discuțiilor bilaterale pe această temă.

e. Mozambic

În urma notificărilor reciproce între cele două guverne asupra îndeplinirii procedurilor legale interne, la data de 10 iulie 2008 a intrat în vigoare Acordul dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Mozambic privind reglementarea datoriei Republicii Mozambic către România, semnat la București, la 21 mai 2007.

Până în prezent, partea mozambicană și-a îndeplinit prevederile stipulate în Acordul privind reglementarea datoriei, respectiv a plătit dobânzile calculate pentru perioada 10.07.2018 – 10.01.2019 (în valoare totală de 1.324.509,54 dolari SUA) și ratele de capital în sumă totală de 4.143.321,32 dolari SUA.

În decembrie 2017 a fost acreditat, în calitate de ambasador nerezident la Maputo, domnul Marius Borănescu, ambasador al României în Africa de Sud.

Propunere – Se va urmări încasarea de la extern a tranșelor prevăzute în Acordul bilateral.

f. Cuba

În urma demersurilor întreprinse de partea română în vederea reglementării datoriei Cubei față de statul român, atât prin întâlniri cu autoritățile cubaneze, cât și prin scrisori oficiale, poziția guvernului cubanez a fost de anulare 100% atâta timp cât rubla transferabilă a încetat să mai existe după desființarea CAER.

La 12 decembrie 2015, Cuba a ajuns la un acord cu 14¹ din cele 20 de țări creditoare ale Clubului de la Paris cu privire la datoria restantă în sumă de 11,1 miliarde dolari SUA, prin care creditorii au fost de acord să anuleze o parte din datorie (90%), dobânzile aferente și penalitățile de întârziere și reeșalonarea datoriei rămase pe o perioadă de 18 ani, după transformarea unei părți considerabile în fonduri de dezvoltare locală.

Deși România a solicitat Clubului de la Paris includerea României, alături de țările membre, la negocierile care au avut loc între Clubul de la Paris și partea cubaneză, din discuțiile care s-au purtat cu reprezentanții Clubului a reieșit că procesul negocierilor cu partea cubaneză a fost foarte rapid, astfel încât nu s-a formulat o întrebare la nivel oficial privind participarea României ca observator la reuniunile Grupului Creditorilor Cubei din cadrul Clubului de la Paris.

În cazul datoriilor în ruble transferabile, este necesar ca țările care au datorie în această monedă să stabilească înainte, la nivel bilateral, rata de conversie într-o valută convertibilă și nivelul datoriei.

Singurele țări foste membre CAER care au reușit soluționarea creanțelor în Cuba sunt Rusia și Slovacia, succesul negocierilor în cazul Slovaciei datorându-se contribuției personale a premierului Robert Fico. Polonia, Ungaria, Bulgaria nu și-au reglementat creanțele față de Republica Cuba, problema principală fiind conversia datoriei într-o valută convertibilă, datorită dispariției rublei transferabile odată cu dizolvarea CAER. Conform modelului de reglementare adoptat de Clubul de la Paris și al celorlalte țări membre CAER care au reușit reglementarea creanțelor față de Cuba (Rusia și Slovacia) *nu au fost luate în calcul dobânzile și dobânzile de întârziere*².

În ședința Guvernului României din data de 9 noiembrie 2016 a fost aprobat Memorandumul cu tema "Informare cu privire la cuantumul datoriei Cubei față de statul român și posibile modalități de abordare a reglementării acesteia", prin care s-a decis încercarea începerii negocierilor pentru reglementarea datoriei Cubei față de

¹ Grupul Creditorilor Cubei include Australia, Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Finlanda, Franța, Italia, Japonia, Olanda, Spania, Suedia, Elveția și Regatul Unit.

² Din datoria totală a Cubei față de România numai 626,5 mil. Ruble transferabile reprezintă capital, restul datoriei fiind constituită din dobânzi calculate conform aranjamentelor bancare.

România într-o formulă comparabilă cu cea convenită de țările membre ale Clubului de la Paris, Rusiei și Slovaciei.

În realizarea acestui demers au fost identificate următoarele căi de acțiune: lansarea la nivel înalt a propunerii de începere a discuțiilor cu partea cubaneză, negocierea acordului de cooperare economică care ar conduce spre convocarea comisiei mixte româno-cubaneze, identificarea unor domenii de interes pentru partea română în privința investițiilor etc.

În ședința din data de 11 aprilie 2017, membrii Comisiilor interdepartamentale constituite în baza Hotărârii Guvernului nr. 362/1994 cu modificările ulterioare Ordonanței Guvernului nr. 59/1994 au fost de acord cu următorul plan de acțiune:

- transmiterea de către Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat a unui răspuns la contrapropunerea la proiectul de Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Cuba privind cooperarea economică și tehnologică. Deși propunerea de Acord a părții române cuprindea un capitol denumit "Comisia mixtă de cooperare economică româno-cubaneză", partea cubaneză a refuzat până în momentul de față să mențină comisia mixtă ca instrument de lucru, motivând că încă din anul 2002 Cuba nu a mai agreat folosirea acestui instrument;

- transmiterea unei scrisori către vicepreședintele consiliului de miniștri al Republicii Cuba, prin care să se solicite reluarea discuțiilor cu partea cubaneză în ceea ce privește datoria Cubei față de România. Scrisoarea menționată, semnată de către ministrul afacerilor externe, dl. Teodor Meleșcanu, a fost transmisă prin canale diplomatice în luna iunie 2017.

În data de 26 iunie 2017, la sediul MFP a avut loc o întâlnire cu reprezentanți ai Băncii Centrale a Cubei, la nivel de vicepreședinte. Cu prilejul întâlnirii, reprezentanții cubanezi au informat partea română (la întâlnire au participat reprezentanți ai MFP și MAE) că politica actuală a guvernului cubanez este de ștergere în totalitate a datoriilor exprimate în ruble transferabile, având în vedere că această monedă nu mai există.

La data de 20 octombrie 2017 a fost primit un răspuns de la domnul Ricardo Cabrisas Ruiz, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri și Ministrul Economiei și Planificării din Cuba, la scrisoarea adresată de ministrul afacerilor externe al României în luna iunie 2017, prin care se reiterează poziția transmisă în octombrie 2014 Ministerului Finanțelor Publice, de anulare 100% a datoriei față de România.

În ședința din data de 5 iulie 2018 Guvernul a aprobat *Memorandumul cu tema: Aprobarea inițierii negocierii Acordului de cooperare între Ministerul Sănătății din România și Ministerul Sănătății Publice din Republica Cuba în domeniul sănătății* care prevede, printre altele, ca instituțiile abilitate conform cadrului legal în vigoare (MFP, MAE, MMACA) împreună cu Ministerul Sănătății să analizeze posibilitatea inițierii demersurilor pentru negocierea reglementării creanțelor României din Cuba prin transfer de tehnologie medicală.

La 2 decembrie 2018 a avut loc vizita de lucru a ministrului finanțelor publice și a ministrului sănătății în Cuba. Delegația a fost primită de Ricardo Cabrisas Ruiz, vice-președintele Comitetului executiv al Consiliului Miniștrilor, Lina Olina Pedraza, ministrul finanțelor și prețurilor, Jose Angel Portal, ministrul sănătății publice, Isaac

Hernandez Perez, director în cadrul Băncii Centrale a Cubei și Emilio Lozada Garcia, director general, Departamentul relații bilaterale, MINREX.

Ministrul Teodorovici a precizat că scopul vizitei este de a debloca problema datoriei Cubei față de România și de a identifica proiecte comune de cooperare în domeniul economic și al sănătății.

Ministrul român al finanțelor a precizat că abordarea temelor de discuție va fi pragmatică, în cheia unor deschideri spre soluționarea problemei nerezolvate a datoriei și a identificării unor proiecte comune, care să permită valorificarea expertizei ambelor state în domeniul biotehnologiei aplicate în medicină, a oncologiei, diabetologiei și în domenii economice prioritare pentru România și Cuba.

S-a referit la modul cum au rezolvat Rusia și Slovacia, foste membre CAER, problema datoriei și modelul adoptat de statele membre ale Clubului de la Paris (ștergerea a 90% din datorie și negocierea modului de recuperare a restului de 10%).

Vice-președintele Comitetului Executiv al Consiliului Miniștrilor Ricardo Cabrisas a informat că politica oficială a Cubei este de ștergere totală a datoriilor în ruble transferabile și că niciun stat nu și-a recuperat creanța în ruble transferabile.

A prezentat situația datoriei Cubei față de statele foste membre ale CAER:

- datoria în ruble transferabile soluționată prin ștergere – Germania, Rusia, Mongolia, Vietnam și Slovacia;
- nesoluționată datoria în ruble transferabile față de România, Bulgaria și Polonia;
- se aplică aceeași politică de solicitare a ștergerii datoriei;
- acord semnat cu Slovacia, care vizează valuta forte aflată în conturile din Cuba, înainte de 1990;
- nesoluționată cu Cehia și Ungaria, care au avut depozite în valută forte.

Ministrul român al finanțelor a propus să fie valorificate unele facilități medicale și de cercetare din țara noastră prin realizarea unor proiecte comune în domeniul oncologiei, diabetologiei și farmaceutic, care să permită României să realizeze venituri compensatorii față de datoria Cubei și să găsească soluții pentru tratamentele contra cancerului.

În acest sens s-a agreat constituirea unui **grup de lucru**, la nivel tehnic, care va analiza posibilitățile de cooperare în domeniul medical și farmaceutic.

Ministrul român al sănătății a precizat că *Acordul de cooperare între Ministerul Sănătății din România și Ministerul Sănătății Publice din Republica Cuba în domeniul sănătății și al științelor medicale* este analizat de către direcțiile de specialitate, precum și faptul că inserarea, în preambul, a adresei și numelui reprezentantului fiecărei Părți nu reprezintă o practică uzuală, întrucât modificarea acestor elemente ar atrage și modificarea *Acordului*.

În încheiere, vice-președintele Ricardo Cabrisas a apreciat inițiativa României, abordarea pragmatică a delegației române, a mulțumit pentru invitația de a vizita țara noastră și și-a exprimat sprijinul pentru lansarea de proiecte care să dinamizeze relațiile bilaterale.

În condițiile în care partea cubaneză va fi de acord cu propunerea de cooperare în domeniul medical și alte domenii identificate de ambele părți, va fi necesar să se identifice o soluție din punct de vedere juridic, astfel încât operațiunea respectivă să fie luată în considerare ca o compensare a datoriei Republicii Cuba față de România, cu respectarea legislației în vigoare din România privind reglementarea drepturilor valutare provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională desfășurată înainte de 31 decembrie 1989 și din conturile de cliring și barter. În acest sens, este necesară clarificarea poziției autorităților cubaneze.

Notă: ulterior vizitei ministrului Teodorovici în Cuba, în cadrul unei întâlniri cu ambasadorul României, vice-președintele Cabrisas a arătat că partea cubaneză dorește să se mențină linia de separație între problema datoriei Cubei față de România și cooperarea bilaterală.

Precizăm că în conformitate cu Art. 2 din Legea nr. 29/1994, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Economiei și Comerțului (actual MMACA) și Ministerul Afacerilor Externe au fost abilitate să negocieze și recupereze drepturile valutare ale statului roman, prin plăți în devize convertibile, import de mărfuri, prestări de servicii, investiții de interes pentru partea română și cesiune cu titlu oneros a creanțelor.

Totodată, conform pct. 3 din Normele metodologice privind recuperarea creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, derulată înainte de 31 decembrie 1989 aprobate prin HG nr. 732/1994, cu modificările și completările ulterioare, în funcție de clarificările din relația cu autoritățile cubaneze, Comisia interdepartamentală constituită în baza Hotărârii Guvernului nr. 362/1994 va evalua oportunitatea elaborării unui proiect de mandat pentru aprobarea negocierii recuperării creanțelor.

Situația politică în R. Cuba este, deocamdată, stabilă, transferul de putere realizându-se fără tensiuni sau schimbări de substanță. Sistemul politic este, în continuare, monopartinic, orice mișcare de dizidență fiind considerată ilegală. După retragerea din funcție a lui Raul Castro, în data de 19 aprilie 2018, fostul vice-președinte al Consiliului de Stat și de Miniștri, Miguel Mario Diaz-Canel Bermudez, a devenit primul șef de stat cubanez care nu face parte din familia Castro, nu provine din sistemul militar și nu aparține generației Revoluției.

Raul Castro a rămas prim-secretar al PC, funcție pe care o va păstra până în anul 2021, fiind încă adevăratul conducător al statului, întrucât toate deciziile importante se iau în forurile superioare ale formațiunii. Retragerea sa definitivă din funcțiile publice sau dispariția acestuia ar putea însă declanșa o puternică criză politică și ideologică, pe fondul luptei pentru putere. În luna iulie 2018, a fost investit un nou guvern, care păstrează cea mai mare parte dintre miniștrii din executivul anterior, dar introduce și câteva nume noi, precum Oscar Silveira Martinez, numit la Ministerul Justiției. Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri este, în continuare, Ricardo Cabrizas Ruiz, iar ministrul afacerilor externe a rămas Bruno Rodriguez Parilla. Și-au mai păstrat funcțiile ministrul comerțului exterior, Rodrigo Malmierca Diaz, ca și cel al finanțelor, Lina Olinda Pedraza.

Deși există o evidentă diferență de viziune între vechii lideri ai Revoluției și tinerii membri de partid, mai receptivi la schimbările societății cubaneze din ultimii ani, conducerea PC este deținută încă de generația istorică, reticentă față de ideea

unei reforme economice după modelul chinezesc, fiind adepta unui proces lent, cu modificări dozate și controlate puternic de structurile de partid. Reformele economice realizate până în prezent, care au permis activități private de mici dimensiuni, deși încă fragile, au dus la apariția unei categorii sociale independente, cu o altă viziune asupra modelului economic potrivit pentru Cuba și care formează o masă critică destul de influentă.

Noua Constituție a țării, aprobată prin referendum, propune câteva schimbări semnificative în plan politic și economic, precum recunoașterea rolului proprietății private și a importanței investițiilor străine, introducerea funcției de prim-ministru sau recunoașterea drepturilor persoanelor LGBTI. Chiar dacă nu este acceptat încă pluripartitismul, iar socialismul își păstrează caracterul "irevocabil", este eliminată din actualul text referirea la "avansul către o societate comunistă". Prezența la vot la referendum a fost de 81,53%, 86,85% dintre participanți au votat în favoarea proiectului, iar 9% au votat împotriva, înregistrându-se 1,6% voturi nule și 2,5% voturi albe, procente semnificative în comparație cu alte scrutine în care numărul celor care se opuneau variantei oficiale era foarte mic. Urmează un lung proces legislativ de implementare a modificărilor aprobate de populație.

Cuba continuă să fie unul dintre cele mai autoritare state din lume. În Raportul Democracy Index 2017, realizat de *The Economist Intelligence Unit*, Cuba este inclusă în categoria regimurilor autoritare, alături de alte 50 de state, printre care Vietnam, China, Coreea de Nord.

Propunere – Ministerele abilitate vor stabili modalitatea de abordare în continuare a subiectului datoriei Cubei față de România și următoarele căi de acțiune în susținerea demersului de reglementare a acesteia.

g. Republica Guineea

Prin Hotărârea Guvernului nr. 253/07.03.2007 a fost aprobat *Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Guineea privind reglementarea datoriei Republicii Guineea față de România, semnat la București la 1 noiembrie 2006.*

În urma notificării celor două părți cu privire la realizarea procedurilor legale interne de ratificare, Acordul a intrat în vigoare la 11.07.2007.

Până în prezent, statul român a încasat 2 rate și dobânzile aferente în valoare totală de 716.961,40 dolari SUA, ambele scadente în anul 2008, rămânând neplătite un număr de 4 rate și dobânzile aferente care au fost scadente în perioada 2009-2010, în sumă de 1.393.020,96 dolari SUA.

În perioada de încetare a plăților s-au întreprins demersuri constante pentru deblocarea plăților atât prin intermediul reprezentanței diplomatice din Senegal (România nu are Ambasadă rezidentă în R. Guineea), cât și printr-o întâlnire la sediul Ministerului Finanțelor Publice cu Consulul onorific din această țară.

În luna august 2017, Ministerul Finanțelor Publice a solicitat din nou, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, sprijinul reprezentanței diplomatice în teritoriu în scopul achitării obligațiilor restante de către partea guineeză. Aceeași

solicitare s-a transmis și în anul 2018. Până în prezent, nu s-a primit răspuns de la autoritățile guineeze.

Situația internă din R. Guineea: Alegerea lui Alpha Condé ca președinte în decembrie 2010 a adus un climat mai calm și o tranziție spre democrație. După alegerile parlamentare relativ libere din 2013, UE și Comunitatea Internațională au început să normalizeze treptat relațiile cu Guineea. Condé a fost reales în 2015.

Unele reforme inițiate de Condé au sporit speranțele în rândul Comunității Internaționale, până când criza Ebola din 2014-2016 a afectat economia.

În ansamblu, Guineea rămâne un stat extrem de fragil, caracterizat de corupție și impunitatea răspândite pe scară largă, cât și de încălcările drepturilor omului. Resursele naturale bogate ale țării (bauxită, minereu de fier, aur, diamante, cel mai mare potențial hidroenergetic din regiune) nu sunt exploatate pe deplin din cauza lipsei de infrastructură și nu aduc beneficii economice populației.

Guvernarea slabă și o tendință autocratică crescândă a președintelui Condé cauzează tensiuni politice, sociale și economice. Începând cu februarie 2018, când alegerile locale au fost marcate de fraudă, Guineea a fost martoră a instabilității și tensiunilor socio-politice prelungite. Demonstrațiile frecvente, uneori violente, au fost reprimare puternic de forțele de securitate, cu victime de ambele părți.

Migrația nereglementată a devenit o provocare majoră: Guineea este în prezent a treia țară de origine a emigranților ilegali din UE. Deși mandatul Adunării Naționale a expirat, nu a fost stabilită nicio dată pentru alegerile legislative. Acest lucru ar putea întârzia alegerile prezidențiale din 2020. Opoziția și societatea civilă se tem că președintele Condé vizează un al treilea mandat în 2020.

Propunere - Se vor continua demersurile prin intermediul Băncii Comerciale Române S.A. și a Ambasadei României la Dakar de reglementare a sumelor neîncasate conform graficului de eșalonare la plată.

h. Republica Democrată Congo

România urma să încaseze din R.D. Congo creanțe în valoare totală de 657.820,89 dolari SUA, în perioada iulie 2006-octombrie 2011, în baza Acordului dintre Guvernul României și Guvernul R. D. Congo privind reglementarea datoriei cu titlu de arierate comerciale a R. D. Congo către România, semnat la București la 03.12.2004 și la Kinshasa la 12. 01. 2005.

Până la 31 decembrie 2013, statul român a încasat suma totală de 569.494,44 dolari SUA, soldul datoriei congoleze fiind în sumă de 88.326,45 dolari SUA, reprezentând ratele 17, 18, 19 și dobânzile aferente.

În perioada de încetare a plăților s-au întreprins demersuri constante pentru ca autoritățile congoleze să plătească datoria restantă și dobânda penalizatoare aferentă, atât prin intermediul reprezentanței diplomatice în Senegal (România nu are Ambasadă în R.D. Congo), cât și prin întâlniri directe cu Consulul onorific din teritoriu.

În luna iulie 2013 partea congoleză a plătit rata a 21-a, scadentă în luna iulie 2011 în valoare de 28.557,88 dolari SUA.

La 19 și 20 septembrie 2016, incidente violente legate de procesul electoral au avut loc între forțele de ordine și manifestanți, făcând morți și pagube materiale.

În luna august 2017, Ministerul Finanțelor Publice a solicitat din nou, prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, sprijinul reprezentanței diplomatice în teritoriu în scopul achitării obligațiilor restante de către partea congoleză. Aceeași solicitare s-a transmis și în cursul anului 2018.

Situația internă din R.D. Congo: La 30 decembrie 2018 au avut loc alegeri prezidențiale și parlamentare, la peste doi ani după momentul prevăzut inițial. În ciuda temerilor existente față de desfășurarea scrutinului, alegerile au avut loc într-un climat preponderent pașnic. Comisia electorală l-a desemnat câștigător pe Felix Tshisekedi, fiul fostului lider al opoziției congoleze, care a adunat 38,57% din preferințele electoratului. Acesta a fost urmat de Martin Fayulu, considerat favorit de către statele occidentale, dar și de rezultatele rapoartelor observatorilor locali. Ultimul a fost candidatul desemnat de fostul președinte Kabila, Emmanuel Shadary. În cadrul alegerilor legislative, desfășurate cu aceeași ocazie, partidul fostului președinte Joseph Kabila a obținut cel mai mare număr de voturi.

Se așteaptă formarea noului guvern. În acest context, este important ca UE să mențină o poziție unitară, exprimând dorința de dialog cu noul președinte, în special pentru reîntoarcerea la Kinshasa a șefului misiunii DEL UE.

Luând în considerare riscurile considerabile pentru stabilitatea RDC, cu consecințe posibil serioase pentru stabilitatea întregii regiuni, UE a decis în decembrie 2018 prelungirea sancțiunilor/evaluarea regimului, iar subiectul a fost discutat îndelung în COAFR.

Propunere – Se vor continua demersurile prin intermediul Băncii Comerciale Române S.A. și a Ambasadei României la Luanda (Angola) pentru plata sumelor neîncasate conform graficului de eșalonare la plată, anexă la Acordul guvernamental.

i. Somalia

Creanțele României din Somalia provin din livrări de echipamente pentru operațiuni de cooperare în agricultură.

Plata livrărilor pe credit a fost garantată prin mai multe scrisori de garanție emise de Ministerul Finanțelor din R.D. Somalia în anul 1980.

Recuperarea creanțelor României din această țară nu a fost posibilă datorită îndelungatului conflict civil care a început în anul 1991 și a durat mai bine de 20 de ani, cu consecințe dezastruoase pentru economia statului somalez. Somalia se număra, în anul 2014, printre primele trei cel mai puțin dezvoltate țări, conform Human Development Index.

Banca Comercială Română a intervenit în mai multe rânduri la Banca Centrală a Somaliei pentru confirmarea sumelor datorate de statul somalez, însă demersurile nu au fost urmate de nicio reacție oficială.

Întrucât evoluțiile interne din Somalia nu au permis contactarea reprezentanților oficiali ai autorităților somaleze, demersurile părții române au fost transmise către Misiunea Permanentă a României la ONU care le-a înaintat Misiunii Permanente a Somaliei la ONU, de asemenea fără a exista vreo reacție oficială.

De la instalarea sa în anul 2012, Guvernul Federal al Somaliei s-a angajat cu partenerii de dezvoltare să clarifice situația datoriei sale, prin crearea unui grup tehnic de lucru, în septembrie 2013, care să trateze problemele datoriilor în vederea pregătirii ștergerii restanțelor și a accesului la inițiativa HIPC.

Datorită lipsei bazei de date și a acumulării restanțelor la serviciul datoriei pe perioada celor 20 de ani de conflicte, Ministerul Finanțelor și Planificării din Somalia a creat o unitate de management a datoriei externe.

În urma solicitării Secretariatul Clubului de la Paris de a centraliza drepturile creditorilor, guvernul somalez a cerut tuturor țărilor creditoare să transmită date detaliate privind împrumuturile. În scrisoarea oficialului somalez se stipulează că acest lucru va permite confirmarea datoriei și va pregăti fondul pentru reconcilierea cu creditorii asupra soldurilor restante.

Ministerul Finanțelor Publice a transmis guvernului somalez în cursul anului 2014 datele solicitate. În luna iulie 2015, la solicitarea autorităților somaleze, au fost retransmise datele privind datoria față de România.

Aceeași solicitare a guvernului somalez a fost transmisă și în septembrie 2017, iar prin scrisoarea din luna iunie 2018, ministrul finanțelor din Guvernul Federal al Somaliei a solicitat reconfirmarea datoriei Somaliei față de România pentru perioada 2013-2017 și transmiterea contractelor de împrumut care stau la baza datoriei.

De asemenea, Guvernul Federal al Somaliei a solicitat Ministerului Finanțelor Publice confirmarea datoriei și la data de 31 decembrie 2018.

Situația internă din Somalia: Somalia se confruntă și în prezent cu instabilitate politică și criză de securitate cronică, cauzată de ofensiva grupării islamice Al-Shabaab. Insurgența controlează majoritatea sud-estului Somaliei de unde organizează atacuri teroriste.

Președintele Somaliei, Mohamed Abdullahi Farmajo a declarat "stare de dezastru național" pentru a face față situației umanitare provocate de seceta gravă ce afectează mare parte a țării.

Situația de securitate este puternic afectată atât de acțiunile de piraterie practicate la scară largă, cât și de luptele dintre forțele guvernamentale și grupările afiliate la organizația Al Qaeda.

Propunere - După strângerea datelor asupra datoriei de către grupul tehnic de lucru somalez, Ministerul Finanțelor Publice are în vedere să solicite, prin canale diplomatice, confirmarea sumelor datorate de statul somalez și începerea negocierilor pentru reglementarea acestora.

j. Republica Centrafricană

Creanțele României din R. Centrafricană provin din participarea statului român la capitalul social al societăților mixte Lorombois și Carombois și din livrări de echipamente pentru fabricile de exploatare și prelucrare a lemnului din cadrul societăților mixte.

Prin intermediul Ambasadei României la Dakar, au fost obținute din partea autorităților centrafricane documente care atestă că societatea mixtă Lorombois a fost declarată în stare de faliment la data de 28 iunie 1985 prin Ordinul nr. 95/180/MFB/CAB, potrivit procedurilor legale centrafricane, care au fost finalizate la data de 24.06.1995 prin lichidarea societății în cauză.

În ceea ce privește societatea mixtă Carombois, prin Decizia Tribunalului de mare instanță Bangui investită cu formulă executorie în data de 23 august 1995, în urma cererii formulate în data de 19 iunie 1995 de Oficiul centrafrican pentru securitate socială, a fost declarată starea de faliment a acesteia.

Conform unei comunicări a Ambasadei României la Dakar, procedura falimentului declanșată potrivit legislației centrafricane a fost definitivată prin lichidarea și radierea societății în cauză, fapt atestat de către ministrul finanțelor din statul debitor.

În urma lichidării celor două societăți, creanțele părții române nu au fost acoperite datorită situației patrimoniale negative, totodată nefiind antrenată răspunderea organelor de conducere, direcție și control ale societăților în cauză.

Africa Centrală traversează o perioadă de gravă insecuritate, jumătate din cele 4,6 milioane de locuitori fiind dependenți de asistență umanitară și se confruntă cu o epidemie de holeră înregistrându-se mai multe victime în urma îmbolnăvirii cu acest virus.

Propunere - În contextul falimentului celor două societăți mixte, Comisia interdepartamentală constituită în baza Hotărârii Guvernului nr. 362/1994 va analiza oportunitatea inițierii demersurilor necesare elaborării unui act normativ în vederea scoaterii din evidența extrabilanțieră a contabilității publice a creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare internațională derulată pe relația Republica Centrafricană, aceasta fiind justificată de imposibilitatea recuperării acestora.

k. Nigeria

Creanțele României în Nigeria reprezintă cota de participare la capitalul social al societății mixte Nirowi și contravaloarea unor livrări efectuate către această societate.

Activitatea societății Nirowi a fost afectată de criza economică nigeriană precum și de instabilitatea politică, ceea ce a condus la înregistrarea de pierderi care au depășit valoarea capitalului social, ajungându-se la situația de faliment nedeclarat. Această stare de fapt a determinat guvernul militar din statul Ondo să

închidă societatea în 1995 pentru câteva luni, pentru a o redeschide ulterior, dar problemele multiple cu care aceasta s-a confruntat, au făcut ca societatea să falimenteze practic în anul 1997.

În baza Memorandumului cu tema *Propunerea Biroului pentru Întreprinderi Publice din Nigeria de vânzare a acțiunilor deținute de partea română la societatea mixtă româno-nigeriană NIROWI*, aprobat de Guvernul României la 11.12.2003, a fost dată o Împuternicire de către Guvernul României Biroului pentru Întreprinderi Publice din Nigeria (instituție guvernamentală care funcționează în cadrul președinției Nigeriei și este împuternicită cu privatizarea și gestionarea activelor statului) pentru reprezentarea părții române în eforturile de prospectare a pieței în vederea găsirii unui eventual cumpărător a acțiunilor deținute în societatea mixtă Nirowi.

Totodată, au fost remise scrisori către Camera de Comerț și Industrie a României și Asociația producătorilor de mobilă din România în vederea depistării unor întreprinderi românești interesate în achiziționarea acțiunilor deținute de partea română la societatea mixtă Nirowi.

Menționăm că până la această dată Camera de Comerț și Industrie a României și Asociația producătorilor de mobilă din România nu au sesizat Ministerul Finanțelor Publice privind identificarea unor întreprinderi românești interesate în achiziționarea acțiunilor deținute de partea română la societatea mixtă Nirowi.

Din informațiile obținute prin intermediul Ambasadei României la Abuja și Biroului Consilierului economic din Lagos, a rezultat că, începând cu 1990, conducerea societății a fost preluată integral de partea nigeriană, iar cei însărcinați cu gestionarea bunurilor le-au delapidat.

Din informațiile colaterale pe care le deține Ambasada, rezultă că bunurile aflate în patrimoniul societății (mașini, utilaje, echipamente, clădiri etc.) sunt distruse, dispărute sau se află într-un stadiu avansat de deteriorare.

Reprezentanții Bureau of Public Enterprises au semnalat că din anul 2003, de când partea română a semnat împuternicirea de reprezentare a Bureau of Public Enterprises în procesul de lichidare, situația actuală financiară a societății Nirowi se regăsește în același cadru, iar la nivelul Consiliului Național de Privatizare din Nigeria s-a luat decizia demarării unei „lichidări ghidate” prin Bureau of Public Enterprises.

Totodată, din conținutul mesajului transmis prin intermediul Ambasadei în anul 2006 reiese faptul că a fost numit un lichidator care se va ocupa de acest aspect urmând ca partea română să fie ținută la curent cu evoluția în momentul în care lichidatorul va fi în posesia unor estimări financiare a societății Nirowi.

În luna iunie 2017, Ambasada României la Abuja a fost informată de către reprezentanți ai conducerii Biroului pentru Întreprinderi Publice că, din cauza deteriorării avansate a clădirilor și utilajelor aparținând Nirowi și a dificultăților întâmpinate din partea grupului de investitori privați din Nigeria, privatizarea companiei nu mai reprezintă o soluție pentru eventuala recuperare a investiției, neputând fi identificat un eventual cumpărător. Biroul pentru Întreprinderi Publice consideră că fondurile investite în acest proiect nu mai pot fi recuperate și, de aceea, ar fi luat decizia de a transfera gratuit cota sa de participare către autoritățile

locale din statul Ondo – unde se află amplasată compania Nirowi, această tranzacție urmând a fi perfectată în perioada următoare. Părții române i s-a sugerat să analizeze oportunitatea unei decizii similare.

Ministerul Finanțelor Publice a solicitat Ministerului Afacerilor Externe să dispună Ambasadei României la Abuja să ceară părții nigeriene documente și informații privind situația actuală a firmei.

Propunere – După primirea informațiilor solicitate prin intermediul Ambasadei, va fi convocată Comisia interdepartamentală pentru avizarea modalităților de încasare a creanțelor României din activitatea de comerț exterior și alte activități externe, derulate în baza acordurilor guvernamentale și comerciale înainte de 31 decembrie 1989, în vederea întocmirii unui material care să fie prezentat Guvernului României pentru luarea unei decizii fundamentate.

I. Tanzania

Suma de 99.000 dolari SUA provine din capitalul social și livrările de utilaje pentru exploatarea miniere ale societății mixte Besaminco, desființată în anul 1984.

Situația internă din Tanzania: Tanzania este un stat stabil în regiune, neimplicat în niciun război de la obținerea independenței (cu excepția celui împotriva Ugandei, între 1978 și 1979). Statul tanzanian beneficiază de un prestigiu continental, în urma susținerii mișcărilor de eliberare. Cu toate acestea, președintele Magufuli a preferat o abordare regională în politica externă.

Tanzania primește constant refugiați, pe fondul crizelor din regiune. În 1990, a jucat un rol important în criza burundeză. În 2009, guvernul tanzanian a acordat cetățenia pentru 140 000 de burundezi, refugiați în țară din 1972. Pe fondul legăturilor dintre cele două țări, procesul de mediere al noii crize burundeze (2015) a fost conferit unui fost președinte tanzanian, B. Mkapa. În momentul de față, Tanzania găzduiește aproximativ 237 000 de refugiați din Burundi.

Există pericolul producerii unor atentate teroriste. În ultima perioadă au avut loc o serie de atacuri teroriste pe teritoriul Tanzaniei.

În zona adiacentă frontierei cu Burundi operează bande înarmate și au loc acte de tâlhărie și furturi de mașini. De asemenea, au avut loc o serie de jafuri și atacuri înarmate în zone precum Zanzibar și Dar es Salaam.

Propunere - Se vor face demersuri în vederea obținerii documentelor de lichidare a societății prin intermediul Ambasadei României în Kenia în vederea analizării posibilității emiterii unui act normativ în vederea scoaterii din evidența extrabilanțieră a contabilității publice a creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare internațională derulată pe această relație, urmare convocării Comisiei interdepartamentale constituită în baza Hotărârii Guvernului nr. 362/1994 în acest sens.

Prezentul Raport privind situația creanțelor României în perioada 1 iulie – 31 decembrie 2018 a fost întocmit în baza prevederilor Legii nr. 29/1994, Art. 4, cu modificările ulterioare, pentru a fi înaintat, spre informare Parlamentului.

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

MINISTRU

Eugen Orlando Teodorovici

AVIZAT

**MINISTERUL AFACERILOR
EXTERNE**

MINISTRU

Teodor - Viorel Meleşcanu

**MINISTERUL PENTRU
MEDIUL DE AFACERI, COMERȚ
ȘI ANTREPRENORIAL**

MINISTRU

Ștefan - Radu Oprea